

TEKSTBOEK

WijSamen

Jaar 2

Burgerschap & Levensbeschouwing

يُؤْتِي الْحِكْمَةَ مَنْ يَشَاءُ ۚ وَمَنْ يُؤْتَ الْحِكْمَةَ فَقَدْ أُوتِيَ خَيْرًا
كَثِيرًا ۗ وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ

Hij (Allah) geeft de Wijsheid aan wie Hij wil en wie de Wijsheid geschonken wordt:
aan hem wordt inderdaad veel goeds gegeven. En niemand laat zich vermanen dan
de bezitters van verstand. (soerah al-baqarah 2:269)

Hoofdstuk 1: Wie ben ik? (verder groeien identiteit & gedrag)

Leerdoelen

- De leerling formuleert en evalueert persoonlijke doelen. ↑↓ (1.1 en 1.4)
- De leerling benoemt islamitische gedragsregels en past deze toe in sociale situaties. ↑↓ (1.2)
- De leerling legt uit welke gedragsregels voortkomen uit de islamitische traditie en welke uit andere bronnen, en gaat respectvol om met mensen die andere gedragsregels volgen, ook wanneer hij die regels zelf niet overneemt. ↑↓ (1.2)
- De leerling legt uit wat autonomie inhoudt, zelfstandig nadenken over wat goed en waar is, en vormt een eigen, beargumenteerd standpunt, ook wanneer dit afwijkt van zijn omgeving. ↑↓ (1.2)
- De leerling toont beleefdheid en respect tegenover anderen zoals ouderen, ongeacht religie, taal, handicap, seksuele gerichtheid of afkomst. ↑↓ (1.3)

In leerjaar 1 heb je nagedacht over wie je bent en hoe jouw geloof invloed heeft op je gedrag. In leerjaar 2 ga je een stap verder: je leert niet alleen wat jouw identiteit is, maar ook hoe jij bewust keuzes maakt als moslim in verschillende situaties.

Identiteit is niet vast. Je groeit, leert en verandert. In de islam word je aangemoedigd om steeds bewuster te leven en verantwoordelijkheid te nemen voor je gedrag, je intenties (niyyah) en je invloed op anderen.

Allah zegt:

لَهُ مُعَقِّبَاتٌ مِّنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ يَحْفَظُونَهُ مِمَّنْ أَمَرِ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ
مَا يَقُومُ حَتَّىٰ يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ ۖ وَإِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِقَوْمٍ سُوءًا فَلَا مَرَدَّ لَهُ ۚ وَمَا
لَهُمْ مِّنْ دُونِهِ ۚ مِنْ وَالٍ

En voor de mens zijn er bewakers (Engelen), voor hem en achter hem, zij waken over hem op bevel van Allah. Voorwaar, Allah verandert de (goede) toestand van een Volk niet, totdat zij hun eigen toestand veranderen. En als Allah iets kwaads voor een volk wil, dan is er niemand die het kan afwenden en er is voor hen naast Hem geen Helper. (soerah Ar R'ad 13:11)

Dit hoofdstuk helpt jou om:

- bewuster na te denken over jouw identiteit,
- verbanden te leggen tussen geloof, gedrag en keuzes,
- verantwoordelijkheid te nemen voor je ontwikkeling als moslim.

Het tegenovergestelde van tawhīd is shirk: het toekennen van partners aan Allah. Dit is de grootste zonde in de islam.

Vertrouwen op Allah (tawakkul)

Geloof in Allah betekent ook vertrouwen hebben in Hem. Tawakkul is het evenwicht tussen:

- zelf moeite doen,
 - en vertrouwen op Allah voor de uitkomst.
5. Beschrijf een situatie waarin jij je best deed, maar het resultaat losliet en vertrouwde op Allah?
6. (U) Leg uit waarom tawakkul geen “afwachten” is, maar juist actief handelen.

De eigenschappen van Allah – Asmā’ al-ḥusnā

Allah heeft 99 schone Namen die Zijn volmaakte eigenschappen beschrijven. Door deze Namen te leren, leer je Allah beter kennen.

Voorbeelden:

- **Ar-Raḥmān:** De Meest Barmhartige
- **Al-‘Alīm:** De Alwetende
- **Al-Ghafūr:** De Vergevende

8. Kies één Naam van Allah die jou aanspreekt en leg uit waarom.
9. (U) Kies drie Namen van Allah en verbind elke Naam aan een concrete situatie uit het dagelijkse leven.
10. (U): Schrijf een korte tekst (70 woorden) over hoe tawakkul jou kan helpen bij stress of moeilijke momenten op school.

2.2.2 Geloven in Engelen (zuil 2)

In leerjaar 1 heb je geleerd dat engelen door Allah zijn geschapen uit licht en dat zij altijd Zijn opdrachten uitvoeren. Engelen hebben geen vrije wil en doen precies wat Allah van hen vraagt. Zij zijn onzichtbaar voor mensen, maar altijd aanwezig.

Allah zegt in de Koran:

وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ ءَامَنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّنَ

...maar vroom is wie gelooft in Allah en het Hiernamaals en de Engelen en de Schrift en de Profeten. (Baqarah 2:177 (gedeelte van dit vers))

Zijn verhaal leert:

- dat zelfs profeten fouten maken,
- dat berouw altijd wordt gehoord,
- dat Allah nieuwe kansen geeft.

13. Wat leert het verhaal van Yunus ons over spijt en tweede kans?

14. (U) Waarom denk je dat Allah dit verhaal zo duidelijk in de Koran vertelt?

Eindopdracht Profeten en mijn leven

Kies één profeet uit dit hoofdstuk en schrijf een tekst van ongeveer 120-150 woorden waarin je uitlegt:

- Wie deze profeet was
- Welke eigenschap centraal staat
- Wat jij persoonlijk van hem leert
- Hoe jij dit kunt toepassen in je eigen leven

15. Reflectiemoment

- Wat heb je in dit hoofdstuk over jezelf geleerd door de verhalen van de profeten?
- Welke profeet sprak jou het meest aan, en waarom?
- Wat neem je hiervan mee naar je dagelijks leven?

Samenvatting

Allah heeft profeten gestuurd als gidsen voor de mensheid. Zij leerden mensen om Allah te aanbidden, rechtvaardig te leven en verantwoordelijkheid te nemen. In dit hoofdstuk heb je vijf profeten leren kennen die elk een ander levensverhaal hebben, maar allemaal dezelfde boodschap brachten.

Adam leert dat fouten maken bij de mens hoort en dat berouw belangrijk is.

Yusuf laat zien dat geduld en vergeving sterker zijn dan onrecht.

Ayyub toont hoe geloof standhoudt tijdens zware beproevingen.

Yunus leert dat je altijd kunt terugkeren naar Allah.

Dawud laat zien dat macht vraagt om rechtvaardigheid en nederigheid.

De verhalen van profeten zijn geen verhalen uit het verleden alleen. Ze helpen jou nadenken over je eigen keuzes, gedrag en geloof in het dagelijks leven.

Begrippenlijst

Berouw (tawbah): Terugkeren naar Allah na een fout.

Geduld (ṣabr): Standvastig blijven bij moeilijkheden.

Khalifah: Plaatsvervanger van Allah op aarde.

Nabi: Profeet die Allah's boodschap doorgeeft.

Profeten: Door Allah gekozen mensen die leidinggeven aan de mensheid.

Rechtvaardigheid (ʿadl): Eerlijk en correct handelen.

Zabūr: Het boek dat aan Dawud werd geopenbaard.

Voorwaarden van de shahada

In leerjaar 1 heb je geleerd *wat* de shahāda is en wat je ermee uitspreekt.

In leerjaar 2 kijken we dieper: wanneer is de shahāda werkelijk geldig en oprecht bij Allah?

De shahada is niet alleen een zin die je uitspreekt, maar een bewuste en oprechte overtuiging in je hart, die zichtbaar wordt in je gedrag. Daarom hebben geleerden uitgelegd dat de shahada voorwaarden heeft. Deze voorwaarden helpen ons begrijpen wat het betekent om echt te geloven.

De zeven voorwaarden van de shahada

1. **Kennis (‘Ilm):** Je weet wat je zegt en begrijpt de betekenis van *“Er is geen god behalve Allah”*. Het is geen blind nadoen, maar bewust geloven.
2. **Zekerheid (Yaqin):** Je twijfelt niet in je hart aan Allah en Zijn boodschap. Geloof is geen “misschien”, maar innerlijke overtuiging.
3. **Aanvaarding (Qabul):** Je accepteert wat Allah heeft voorgeschreven, ook als het soms moeilijk is. Je wijst de regels van Allah niet af.
4. **Overgave (Inqiyad):** Je probeert te leven naar je geloof. Je geloof blijft niet alleen in woorden, maar komt terug in je daden.
5. **Oprechtheid (Ikhlas):** Je gelooft en aanbidt Allah alleen voor Hem, niet om erbij te horen, niet voor mensen, niet voor status.
6. **Waarachtigheid (Ṣidq):** Je zegt de shahāda eerlijk, niet als leugen of toneel. Je woorden komen overeen met wat er in je hart zit.
7. **Liefde (Maḥabbah):** Je houdt van Allah, van Zijn boodschapper ﷺ en van het geloof.
Die liefde motiveert je om goed te doen en fouten te vermijden.

De shahāda is dus geen startpunt dat je “afvinkt”, maar een levenslange houding. Elke dag opnieuw kies je ervoor om Allah centraal te zetten in je leven.

Allah zegt in de Koran:

“En onder de mensen zijn er die zeggen: ‘Wij geloven in Allah’, maar wanneer zij omwille van Allah beproefd worden, beschouwen zij de beproeving van de mensen als de bestraffing van Allah.” (Soerah al-‘Ankabut 29:10)

Dit vers laat zien dat echte shahāda zichtbaar wordt wanneer het moeilijk wordt.

4. Welke van de zeven voorwaarden vind jij het moeilijkst? Leg uit waarom.
5. Geef bij drie voorwaarden een concreet voorbeeld uit het dagelijks leven (school, thuis of vrienden)

	haar hoogtepunt	ondergaat (asr gebed)
Asr	Namiddag, voor de zon ondergaat	Avond, bij zonsondergang (maghrib gebed)
Maghrib	Avond, bij zonsondergang	Nacht, nadat de zon verdwijnt (Isha gebed)
Isha	Nacht, nadat de zon verdwijnt	Tot Fajr

Voorbeeld van een dag

Gebed	Begintijd	Eindtijd
Fajr	05.32	07.24
Dhuhr	12.23	14.50
Asr	14.51	17.21
Maghrib	17.22	19.06
Isha	19.07	05.31

11. Waarom is het belangrijk om niet te wachten tot het laatste moment?

12. (U) Wat helpt jou om je gebeden op tijd te verrichten?

4.2.2 Bewust bidden (Khushu)

Khushu betekent: met aandacht, nederigheid en rust bidden. Het houdt in dat je niet alleen de bewegingen uitvoert, maar ook met je hart aanwezig bent.

Allah zegt in de Koran:

قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ
الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ

“Waarlijk, de gelovigen slagen. Degenen die nederig zijn in hun shalât.” (Soerah al-Mu’minun 23:1-2)

Bewust bidden betekent onder andere:

- je telefoon wegleggen,
- rustig bewegen,
- nadenken over wat je zegt,
- weten dat je voor Allah staat.

Khushu’ groeit niet in één keer, maar door oefening.

13. Noem twee dingen die jou helpen om met meer rust en concentratie te bidden.

Zakaat is dus geen gewone liefdadigheid, maar een religieuze plicht met duidelijke regels. Naast zakaat bestaat er ook şadaqah, vrijwillige liefdadigheid. Şadaqah mag altijd en in elke vorm: geld, hulp, tijd, een glimlach of een vriendelijk woord.

Wie hebben recht op zakaat?

Allah heeft in de Koran acht groepen genoemd die recht hebben op zakaat. Dit laat zien dat zakaat gericht is op rechtvaardigheid, zorg en bescherming van de gemeenschap.

Allah zegt:

إِنَّمَا الصَّدَقَاتُ لِلْفُقَرَاءِ وَالْمَسْكِينِ وَالْعَمِلِينَ عَلَيْهَا وَالْمُؤَلَّفَةِ قُلُوبُهُمْ وَفِي
الرِّقَابِ وَالْغَرَمِينَ وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ وَأَبْنِ السَّبِيلِ فَرِيضَةً مِّنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ
حَكِيمٌ

“Voorwaar, de zakât is slechts voor de armen en de behoeftigen en de werkenden (aan de inzameling ervan) en de Moe'allaf en voor (het vrijkopen) van de slaven, en de schuldenaren en om (uit te geven) op de Weg van Allah en voor de reiziger (zonder proviand), als een plicht tegenover Allah. En Allah is Alwetend, Alwijs.”
(Soerah at-Tawbah 9:60)

De acht categorieën zijn:

1. **De armen:** Mensen die bijna niets hebben en niet in hun basisbehoeften kunnen voorzien.
2. **De behoeftigen:** Mensen die wel iets hebben, maar niet genoeg om normaal van te leven.
3. **Degenen die de zakaat inzamelen en verdelen;** Mensen die verantwoordelijk zijn voor het eerlijk verzamelen en verdelen van zakaat.
4. **Degenen van wie de harten verzacht worden:** Mensen die steun nodig hebben om dichterbij de islam te komen of om spanningen te verminderen.
5. **Voor het vrijkopen van mensen:** Oorspronkelijk bedoeld voor het bevrijden van slaven; vandaag vaak breder opgevat als het helpen bevrijden van mensen uit onderdrukking of onvrijheid.
6. **Mensen met schulden:** Mensen die schulden hebben en deze niet kunnen aflossen, zonder dat dit door roekeloos gedrag komt.
7. **Voor de weg van Allah:** Voor zaken die bijdragen aan het dienen van Allah en het welzijn van de gemeenschap, zoals onderwijs en hulpverlening.
8. **De reiziger:** Iemand die onderweg zonder middelen is komen te zitten, zelfs als hij thuis wel voldoende bezit heeft.

Door deze verdeling leert de islam dat rijkdom geen privébezit is, maar ook een verantwoordelijkheid.

Ramadan is de negende maand van de islamitische kalender. Het vasten in deze maand, sawm, is de vierde zuil van de islam. Moslims die daartoe in staat zijn, onthouden zich gedurende de vastendag van onder andere eten en drinken, vanaf fajr tot maghrib. Allah zegt in de Koran:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ

“O jullie die geloven, het vasten is jullie verplicht, zoals het ook verplicht was voor hen vóór jullie, hopelijk zullen jullie (Allah) vrezen.” (soerah al-baqarah 2:183)

Van handeling naar betekenis

In leerjaar 1 heb je geleerd wat Ramadan is en hoe moslims deze maand beleven. In leerjaar 2 kijken we vooral naar waarom Allah het vasten heeft voorgeschreven.

In het vers over het vasten wordt als doel taqwa genoemd. Taqwa betekent dat je je bewust bent van Allah en daardoor bewuster nadenkt over wat je doet.

Wanneer iemand vast, ziet niet iedereen of hij zich werkelijk aan zijn vasten houdt. Een persoon zou bijvoorbeeld in het geheim kunnen eten of drinken. Toch kiest een moslim ervoor dit niet te doen, omdat hij weet dat Allah hem ziet.

Daarom traint het vasten niet alleen het lichaam, maar ook het hart en de wil.

Het vasten leert bijvoorbeeld:

- zelfbeheersing;
- geduld;
- dankbaarheid;
- bewust omgaan met verlangens;
- verantwoordelijkheid nemen voor je gedrag.

De Profeet ﷺ zei: *“Wie niet stopt met slechte woorden en slecht gedrag, dan heeft Allah geen behoefte aan zijn eten en drinken achter te laten.”* (Sahih al-Bukhari 1903)

Deze hadith laat zien dat een vastende niet alleen moet letten op eten en drinken. Ook woorden, gedrag en intenties horen bij de betekenis van het vasten.

32. Leg in je eigen woorden uit waarom vasten meer is dan niet eten en drinken.
33. Geef twee voorbeelden van situaties waarin iemand tijdens het vasten zelfbeheersing moet tonen.
34. (U). Iemand vast de hele dag, maar scheldt regelmatig, maakt ruzie en behandelt anderen slecht. Leg uit waarom deze persoon wel lichamelijk vast, maar nog niet volledig het doel van het vasten bereikt.

Fiqh helpt een moslim om niet zwart-wit te denken. Niet alles is verplicht of verboden. Veel handelingen zitten daartussen. Door fiqh leer je nadenken over:

- je intentie,
- de gevolgen van je daden,
- je verantwoordelijkheid tegenover Allah en anderen.

Fiqh helpt je om steeds betere keuzes te maken, ook als iets technisch gezien toegestaan is, maar niet altijd verstandig.

8. Welke categorie vind jij het lastigst om toe te passen? Leg uit waarom.
9. (U) Beschrijf een situatie waarin fiqh jou kan helpen om een betere keuze te maken.
10. (U) Denk eens aan het gebed dat je dagelijks uitvoert. Is alles wat je doet verplicht of zitten er ook aanbevolen zaken in en zo ja welke zijn dat?

Eindopdracht : Fiqh in mijn leven

Schrijf een tekst van 8 tot 12 zinnen waarin je uitlegt:

- wat fiqh is,
- wat het verschil is tussen fard, mustahabb, mubah, makruh en haram,
- hoe deze categorieën jou kunnen helpen bij het maken van keuzes in het dagelijks leven.

Gebruik minimaal één voorbeeld uit je eigen leven (school, thuis of vrije tijd).

(U) Extra: maak een schema waarin je één dagelijkse handeling indeelt in de vijf categorieën en leg je keuze kort uit.

11. Reflectiemoment
 - Wat heb je in dit hoofdstuk geleerd over fiqh en bewuste keuzes?
 - Bij welke keuze uit dit hoofdstuk twijfelde je het meest?
 - Wat neem je hiervan mee naar je dagelijks leven?

Samenvatting

Fiqh helpt moslims om hun geloof praktisch toe te passen in het dagelijks leven. Door fiqh leren moslims onderscheid maken tussen verplichte, aangeraden, toegestane, afgeraden en verboden handelingen. Deze indeling helpt bij het maken van bewuste keuzes en bij het nemen van verantwoordelijkheid voor gedrag en intentie.

Fiqh staat niet los, maar wordt in andere hoofdstukken toegepast, zoals bij het gebed, vasten en gedrag. Zo groeit het begrip van geloof stap voor stap van kennis naar praktijk.

Een bekende uitspraak van de profeet ﷺ is:

“Geen van jullie gelooft echt, totdat hij voor zijn broeder wenst wat hij voor zichzelf wenst.”
(Sahih al-Bukhari 13 en Sahih Muslim 45)

Dit leert dat geloof niet egoïstisch is. Je denkt niet alleen aan jezelf, maar ook aan de gevolgen van je gedrag voor anderen. In school, thuis en in de samenleving helpt hadith om:

- conflicten eerlijk op te lossen,
- respectvol te communiceren,
- verantwoordelijkheid te nemen voor fouten.

10. Wat betekent verantwoordelijkheid in het licht van hadith?

11. Geef een voorbeeld waarin hadith jou kan helpen een betere keuze te maken.

12. (U) Vind jij het soms moeilijk om volgens hadith te handelen? Leg uit waarom.

Eindopdracht

Schrijf een tekst van 7 tot 11 zinnen waarin je uitlegt:

- wat hadith is,
- waarom hadith belangrijk is voor moslims,
- en hoe hadith jou kan helpen in het dagelijks leven.

Gebruik minimaal één voorbeeld uit je eigen leven (school, thuis of vrienden).

(U) Extra: schrijf één hadith op (in het Nederlands) die jij mooi vindt en leg kort uit waarom deze jou aanspreekt.

13. Reflectiemoment

- Wat heb je in dit hoofdstuk geleerd over hadith en de sunnah?
- Welke hadith uit dit hoofdstuk sprak jou het meest aan?
- Wat neem je hiervan mee naar je dagelijks leven?

Samenvatting

Hadith zijn overleveringen over de woorden, daden en goedkeuringen van de profeet Mohammed ﷺ. Samen met de Koran vormen zij de basis voor het islamitische leven. De Koran geeft de leiding, de hadith laat zien hoe die leiding wordt toegepast in de praktijk.

Hadith helpt moslims om te weten hoe zij moeten bidden, hoe zij zich moeten gedragen en hoe zij bewuste keuzes maken in het dagelijks leven. Het leert dat geloof zichtbaar wordt in gedrag, verantwoordelijkheid en omgang met anderen. Door hadith te bestuderen en toe te passen, probeert een moslim het voorbeeld van de profeet Mohammed ﷺ te volgen.

Begrippenlijst

Hadith: Overlevering over wat de profeet Mohammed ﷺ zei, deed of goedkeurde.

Je kunt dus niet zeggen:

“Ik heb niet geleerd, maar ik heb wel dua gedaan, dus Allah zal mij wel laten slagen.”

Vertrouwen op Allah betekent juist dat je inspanning levert en daarna accepteert dat de uitkomst uiteindelijk bij Allah ligt.

Als iets anders loopt dan je hoopt

Soms doet iemand lange tijd dua, maar gebeurt niet wat hij of zij vraagt.

Iemand vraagt bijvoorbeeld:

- om een goed cijfer, maar haalt toch een onvoldoende;
- om een bepaalde kans, maar krijgt die niet;
- om het verdwijnen van een probleem, maar het probleem blijft bestaan.

Dat kan moeilijk zijn.

Een moslim probeert dan te beseffen dat hij niet alles kan overzien. Iets wat jij op dit moment heel graag wilt, hoeft uiteindelijk niet het beste voor jou te zijn.

Daarom hoort bij dua ook geduld: je vraagt Allah om het goede, doet zelf wat je kunt en vertrouwt erop dat Allah meer weet dan jij.

3. Leg in eigen woorden uit wat het verschil is tussen dua doen en alleen maar iets wensen.

4. Waarom horen inspanning en dua bij elkaar? Geef een voorbeeld.

5. Lees de situatie:

Sara wil heel graag worden toegelaten tot een bepaalde opleiding. Ze doet hier vaak dua voor en werkt hard. Uiteindelijk wordt ze toch niet toegelaten.

Geef twee manieren waarop Sara hier op een gelovige manier mee om kan gaan.

6. (U) Wat vind jij moeilijker: Allah om iets vragen of accepteren dat de uitkomst anders kan zijn dan jij hoopt? Leg je antwoord uit.

7. Persoonlijke toepassing

Denk aan iets waarvoor jij leiding of hulp nodig hebt.

Schrijf:

- waarvoor je Allah om hulp wilt vragen;
- wat jij zelf kunt doen;
- waarop jij uiteindelijk moet leren vertrouwen.

4. (U) Wat is moeilijker: eerlijk zijn wanneer iedereen kijkt of eerlijk zijn wanneer niemand het ziet? Leg uit.

8.2 De eerste openbaring: kennis en verantwoordelijkheid

Na deze paragraaf kan ik:

- Uitleggen waarom de eerste openbaring belangrijk is voor de plaats van kennis in de islam;
- Uitleggen waarom kennis verantwoordelijkheid geeft;
- Verschil uitleggen tussen iets weten en ernaar handelen.

أَقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ
خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ
أَقْرَأْ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ

Lees voor! In de naam van jouw Heer, Die heeft geschapen. Hij heeft de mens geschapen van een bloedklomp. Lees voor! En jouw Heer is de Meest Edele.

(Soerah al-‘Alaq 96:1-3)

De eerste openbaring begon met het bevel:

Iqra’ – Lees.

Dat is bijzonder. De eerste opdracht aan de laatste Profeet ﷺ ging over lezen en kennis.

Kennis heeft binnen de islam daarom een belangrijke plaats. Maar kennis brengt ook verantwoordelijkheid met zich mee.

Iemand die weet dat iets onrechtvaardig of schadelijk is, kan moeilijk zeggen:

“Ik wist niet beter.”

Hoe meer iemand weet, hoe bewuster hij keuzes kan maken.

Kennis alleen is echter niet genoeg. Je kunt veel weten over eerlijkheid en toch liegen. Je kunt veel weten over respect en toch iemand slecht behandelen.

Islamitische kennis krijgt daarom pas betekenis wanneer zij zichtbaar wordt in gedrag.

5. Waarom denk je dat de eerste openbaring begon met “Lees”?
6. Geef een voorbeeld van iets waarvan jij weet dat het goed is, maar wat soms toch moeilijk is om te doen.

Grondwet beschermt grondrechten, terwijl wetten aangeven wat wel en niet is toegestaan. Het voordeel daarvan is dat een conflict niet alleen wordt beslist door degene die het sterkst of machtigst is.

12. Waarom werden afspraken belangrijker toen de moslims in Medina een gemeenschap gingen vormen?
13. Noem één overeenkomst tussen het Handvest van Medina en het idee achter een moderne rechtsstaat.
14. Noem ook één belangrijk verschil.
15. Casus: Twee groepen leerlingen willen allebei dezelfde ruimte op school gebruiken. Beide vinden dat zij meer recht op de ruimte hebben.

Bedenk een manier om het conflict op te lossen waarbij:

- beide groepen worden gehoord;
 - vooraf afgesproken regels worden gebruikt;
 - niet de sterkste groep automatisch wint.
16. (U) Waarom zijn regels juist belangrijk wanneer mensen sterk van mening verschillen?

8.5 Macht zonder wraak: de terugkeer naar Mekka

Na deze paragraaf kan ik:

- Uitleggen wat de terugkeer naar Mekka laat zien over het leiderschap van de Profeet ﷺ;
- Uitleggen wat het verschil is tussen vergeving en het goedkeuren van verkeerd gedrag;
- Beschrijven hoe iemand op een rechtvaardige manier met macht kan omgaan;
- Nadenken over wanneer vergeving en wanneer een passende consequentie nodig kan zijn.

Na jaren van vervolging en conflict keerde de Profeet ﷺ met de moslims terug naar Mekka. Zijn positie was nu totaal veranderd. Eerder was hij degene die werd tegengewerkt en verdreven. Nu had hij de macht. Juist zo'n moment laat veel zien over iemands karakter.

Wanneer mensen macht krijgen, kunnen zij die gebruiken:

- om wraak te nemen;
- om zichzelf te bevoordelen;
- om anderen te vernederen;

maar ook:

- om rechtvaardigheid te herstellen;

- Wanneer kan ik advies geven?
- Hoe geef ik advies?
- Wanneer moet ik accepteren dat een ander een andere keuze maakt?

Allah zegt:

كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ
وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَوْ ءَامَنَ أَهْلُ الْكِتَابِ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ مِّنْهُمْ الْمُؤْمِنُونَ
وَأَكْثَرُهُمُ الْفَاسِقُونَ

“Jullie zijn de beste gemeenschap die uit de mensen is voortgebracht, (zolang) jullie tot het goede oproepen en jullie het verwerpelijke verbieden, en jullie in Allah geloven. En als de Lieden van de Schrift zouden geloven, zou dat beter voor hen zijn, onder hen zijn er gelovigen, maar de meesten van hen zij begaan zware zonden.” (soerah Ali ‘Imran 3:110)

Advies is geen dwang

Iemand adviseren betekent niet dat jij controle krijgt over de keuzes van een ander.

Je kunt:

- je mening geven;
- uitleggen waarom je iets goed of verkeerd vindt;
- iemand waarschuwen;
- zelf het goede voorbeeld geven.

Maar je moet daarbij ook rekening houden met:

- respect;
- veiligheid;
- de rechten van anderen;
- jouw eigen rol en verantwoordelijkheid.

Een moreel dilemma

Een moreel dilemma is een situatie waarin verschillende waarden met elkaar kunnen botsen.

Bijvoorbeeld:

Je vriend maakt een kwetsende grap over een klasgenoot.

Je wilt loyaal zijn aan je vriend, maar je vindt ook dat je moet opkomen voor degene die wordt gekwetst.

Iedereen groeit op een andere manier. Voor de één is dat meer geduld. Voor de ander meer verbondenheid met het gebed, de Koran of mensen om zich heen. Soms is groei zichtbaar, soms alleen voelbaar van binnen. In de islam telt oprechtheid, niet vergelijking met anderen.

De Profeet ﷺ zei: *"Allah kijkt niet naar jullie uiterlijk of bezit, maar naar jullie harten en daden."* (Sahih Muslim 2564)

Dat betekent dat elke eerlijke poging waardevol is, ook als niemand anders het ziet.

Eid al-Fitr: dankbaarheid en vreugde

Na Ramadan vieren moslims Eid al-Fitr, het feest van het verbreken van het vasten. Eid begint met een speciaal gebed en is een moment van vreugde, ontmoeting en dankbaarheid. Mensen dragen mooie kleding, bezoeken familie en wensen elkaar vrede.

Eid is geen feest van overvloed alleen, maar vooral een feest van dankbaarheid:

- dankbaar voor de kracht om te vasten,
- dankbaar voor groei in geloof en gedrag,
- dankbaar voor gemeenschap en verbondenheid.

Voordat het Eid-gebed plaatsvindt, wordt Zakaat al-Fitr gegeven. Dit laat zien dat niemand vergeten mag worden. Eid is pas echt Eid als iedereen kan meevieren.

1. Schrijf een reflectietekst van 8–12 zinnen:

- Wat heb jij geleerd over jezelf deze Ramadan?
- Wat vond je het moeilijkst?
- Waar ben je trots op?
- Welke gewoonte uit Ramadan wil jij vasthouden na deze maand?

2. Leefregel voor na Ramadan

Kies één gewoonte uit Ramadan die jij vasthoudt in de komende maand.
Voorbeelden: elke dag één vers lezen, vriendelijker spreken, dagelijks één gebed extra bewust bidden, één weekdag 'Dhuha' bidden, of één keer per week sadaqah doen.

Schrijf op: Na Ramadan blijf ik..... omdat.....

Ramadan helpt je om te ontdekken dat verbetering altijd mogelijk is.

Niet in één keer. Niet perfect. Maar stap voor stap, met zachtheid, toewijding en hoop.

Allah kijkt naar je inspanning, niet naar je fouten.

En elke stap naar Hem, hoe klein ook, wordt gezien.

Eindopdracht

Schrijf een reflectie van ongeveer 150–200 woorden.